ПОЗИЦИЯ НА СВ. СИНОД НА БПЦ
по Закона за трансплантация на органи, тъкани и клетки

Българската православна църква разбира проблема за донорството и трансплантацията на органи, тъкани и клетки и значението му като елемент от нашата съвременност, реализиращ непреходните човешки надежди, пораждащ още по-големи очаквания, но и налагащ неизбежни предпоставки. Желанието на човека да разшири границите на земния си живот е благословено от Православната църква, виждаща в това възможност за покаяние, добри дела и духовно развитие, изпълнение на божествения призив *"бъдете свети, защото Аз (Господ, Бог ваш) съм свет"* (Лев. 11:44).

Мъдростта на Свещеното Писание ни учи, че човекът е "венецът на творението" "образ и подобие" на божествената Личност, и в изпълнение на своето предначертание той е връзката между Твореца и творението. Човекът е отражение на божественото, защото създанието говори за своя Създател. Най-съвършеният дар, даден в притежание на човека от безначалното и безгранично Битие, е неговата свобода. Свободата е независим акт на волеизявление, дарена на човека като духовно същество. Човешката личност притежава от Самия Бог правото самостойно да насочва своята воля към приемане или отхвърляне на решения. Всичко, което засяга живота, смъртта и духовния образ на човека, предполага драговолно изразяване на индивидуална позиция.
Без свобода любовта не съществува, а "Бог е любов" (1 Иоан. 4:8). Българската православна църква възприема донорството, и в проекция трансплантациите, като изява на любов, като вид алтруизъм. Да обичаш означава безкористно и безрезервно себеотдаване, така както Всемогъщият по неизмеримата Си милост е изпълнил света с блага за всички *"Благ е Господ към всички, и Неговите щедрости са върху всичките Му дела"* (Пс. 144:9). Донор означава "дарител", събрат, който дарява не просто орган, а живот и надежда. Даряване означава осъзнато, ненасилствено и свободно взето решение. Да дариш означава да проявиш обич и съпричастие.

В човешката любов говори Всевишният

Извън свободната воля решението никога не е автентично. Съгласието е неприкосновен акт на личността, израз на нейния индивидуален избор. Ето защо налагане господството на чужда воля, която "подразбира" личната, е недопустимо. В този случай "подразбиране" заявява интерес и Църквата го отхвърля като морално неприемливо, защото то опорочава съгласието. Извън съзнателното съгласие няма акт на даряване.
Църквата отстоява своето учение, че човекът е уникална и неповторима идентичност: психотелесна свързаност между вечната му душа и неговото тяло, а не просто биологична единица. Човекът не е предпоставка на себе си, неговото съществуване е дар от Бога. И въпреки че животът е даден на човека така, че той да притежава правото дори да го дари на своя ближен като саможертва пред Всемилостивия, човешката душа и човешкото тяло принадлежат единствено на самия човек и на Бога.
Православната Христова Църква никога няма да признае на другиго правото да бъде Вседържител, защото Притежател на това право по природа е само Един *"Творецът на небето и земята, на всичко видимо и невидимо"* (Символ на вярата, чл. 1).
Законодателното приемане на принципа "съгласие по подразбиране" учредява изразяването на несъгласие като единствено възможна действена личностна позиция спрямо донорството и трансплантациите. Българската православна църква смята, че донорството и трансплантациите се нуждаят не от допълнителен обществен негативизъм, а от обществено приемане, защото, ако те не бъдат активно осъзнати и приети, то как ще се утвърдят и функционират?
Тенденцията за развиване на трансплантациите, насочена единствено към практическото осигуряване на донори, трябва да бъде ориентирана и към развиване на донорска култура. По този въпрос държавата ще получи духовната и практическа подкрепа на Православната църква, но да се мисли, че тя ще приеме убеждения, чужди на Неговия Дух и учение, е невъзможно.
Българската православна църква отхвърля идеята, че религията трябва да се разглежда като дистанциран компонент, извън сферата на която и да било човешка дейност, и още по-малко извън сферата на медицината. Вярата е съвкупност от ценности и произтичащи от тях принципи, които са фундаментални, а не второстепенни за човешкото съзнание. Във всяка дейност на човека, разгледана и в нейния чисто практически аспект, нравствеността не отсъства, а функционира като регулатор.

Опитът да се покаже моралът единствено като "целесъобразност" е липса на морал

"Почитай лекаря с чест според нуждата от него, защото Господ го е създал, и лекуването е от Вишния" (Сир. 38: 1-2).Когато отделяме медицината от християнската етика, това я превръща от познатото хуманно служение на човека в една индустрия за здраве, продаваща своя продукт на онзи, който може да отговори на цената му. Това е преследване на евгенични цели чрез сегрегация на икономическа основа и Църквата безусловно го осъжда. Православната църква не приема "хуманност" с комерсиални устои и нравствеността като утилитарен рационализъм.

Фундаменталният принцип на човешката цивилизация е нейната социалност

Човекът е социално същество.
Българската православна църква не приема, че незаявеният отказ трябва да се тълкува като съгласие, защото липсата на отказ, освен на възможно съгласие, може да се дължи и на множество други причини като неинформираност, липса на възможност за волеизява, не на последно място липса на взето решение, и на много други. Ако един гражданин, който още не е определил своята позиция по въпроса за донорството, изпадне в мозъчна смърт и, естествено, повече не може да направи това, то кой и с какво право ще "подразбира" неговото съгласие? Социалните връзки у нас са силно увредени и какво ще се случи, ако семейството остане неизвестно или не бъде открито "в разумно кратък срок"?

Оскверняването на смъртта е оскверняване на живота и между двете граница няма

Освен при даряване на органи от живи донори, във всички останали случаи задължително се спазва принципът "анонимност", за да бъдат защитени от комерсиализация донорството и трансплантациите. Гаранцията на анонимността е заложена както в международно приетите етически стандарти Международния кодекс на медицинската етика и Декларацията от Женева на Световната медицинска асоциация, така и в предвидената за целта от българския законодател разпоредба на чл. 8 от Закона за трансплантациите: *"Забранява се разпространяването на данни, позволяващи идентификация на донора или реципиента"*. При наличието на всички тези международни и държавни гаранции, как се стигна дотам, че медиите често оповестяват имената на донори и реципиенти?
Донорството в България е напълно компрометирано, щом не представлява проблем репортери да се добират до лични данни за него. А нима ще е проблем за друг, за когото това е въпрос на живот и смърт или на съществен финансов интерес?
Как ще се гарантира принципът на "информираното несъгласие" по отношение на ромското малцинство, където се наблюдава ужасяваща неграмотност, смъртоносна мизерия и демонична търговия с човешки тела и човешки същества? Как ще се гарантира при деца, лишени от родителска обич и ласка? Как ще се гарантира при децата и възрастните с ментални увреждания, подложени на систематично умъртвяване? Как ще се гарантира при бездомниците и кой знае техния брой? Една немалка част от тези хора дори нямат лични документи и за държавата те не

съществуват. Изтребление, рожба на алчността и бездушието,което завършва с разпродажба на труповете. Кръгът е затворен.*"И видях, и ето сив кон, и върху него ездач, чието име беше смърт; и адът следваше подире му"*(Откр. 6:8). В параграф 27, ал. 1, от преходните и заключителни разпоредби на приетия закон е предвидено: *"Министерството на здравеопазването информира българските граждани по достъпен начин за условията и реда за вземане и присаждане на органи, тъкани и клетки в срок до 31 март 2007 год."*

Информиране?!

По повод официалното изявление на ръководството на Тъканна Банка "Остеоцентър България", публикувано във в. "Стандарт" от 31 август 2006 г. и в. "Дума" от 1 септември 2006 г., в което се споменава, че в научно-обществения съвет на ЕАТА фигурират *"и висши представители на Българската православна църква",* Светият Синод на БПЦ категорично заявява пред Бога и пред българския народ, че никога не е упълномощавал никого да представлява Църквата в структурите на Евроатлантическия трансплант алианс.

Като отправя своя апел към изконната вяра в доброто у всеки един от нас, Българската православна църква декларира, че в рамките на своята божествена мисия си запазва правото на действие с всички легални средства с цел защита на човешката същност и съвест. *"Не знаете ли, че вие сте храм Божий, и Духът Божий живее във вас? Ако някой разори Божия храм, него Бог ще разори; защото Божият храм е свет; а тоя храм сте вие"* (1 Кор. 3: 16-17).

Гл. секретар на Св. Синод
† Стобийски епископ НАУМ

Последна промяна: **12.01.2017 г.**